

KONFERENSIYA

“JIZZAX VILOYATI IJTIMOIIY-IQTISODIY
RIVOJLANISHINING ASOSIY
YO’NALISHLARI: MUAMMO VA YECHIMLAR”

RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY ANJUMANI

2025-yil 21 noyabr

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**MIRZO ULUG‘BEK NOMIDAGI O‘ZBEKISTON MILLIY
UNIVERSITETINING JIZZAX FILIALI**

**JIZZAX VILOYATI IJTIMOIIY-IQTISODIIY
RIVOJLANISHINING ASOSIIY YO‘NALISHLARI:
MUAMMO VA YECHIMLAR**
*mavzusidagi Respublika ilmiy-texnik anjuman materiallari
to‘plami*
(2025-yil 21-22-noyabr)

JIZZAX-2025

Jizzax viloyati ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishining asosiy yo‘nalishlari: muammo va yechimlar. Respublika ilmiy-texnik anjuman materiallari to‘plami – Jizzax: O‘zMU Jizzax filiali Iqtisodiyot va turizm kafedrası, 2025-yil 21-22-noyabr. 557-bet.

Respublika miqyosidagi ilmiy-texnik anjuman materiallarida zamonaviy kompyuter ilmlari va muhandislik texnologiyalari sohasidagi innovatsion tadqiqotlar aks etgan.

Globallashuv sharoitida davlatimizni yanada barqaror va jadal sur‘atlar bilan rivojlantirish bo‘yicha amalga oshirilayotgan islohotlar samarasini yaxshilash sohasidagi ilmiy-tadqiqot ishlariga alohida e‘tibor qaratilgan. Zero iqtisodiyotning, ijtimoiy sohalarni qamrab olgan modernizatsiya jarayonlari, hayotning barcha sohalarini liberallashtirishni talab qilmoqda.

Ushbu ilmiy ma‘ruza tezislari to‘plamida mamlakatimiz va xorijlik turli yo‘nalishlarda faoliyat olib borayotgan mutaxassislar, olimlar, professor-o‘qituvchilar, ilmiy tadqiqot institutlari va markazlarining ilmiy xodimlari, tadqiqotchilari, magistr va talabalarning ilmiy-tadqiqot ishlari natijalari mujassamlashgan.

Mas‘ul muharrirlar: DSc.prof. Turakulov O.X., t.f.n., dots. Baboyev A.M.

Tahrir hay‘ati a‘zolari: p.f.d.(DSc), prof. Turakulov O.X., t.f.n., dots. Baboyev A.M., t.f.f.d.(PhD), prof. Abduraxmanov R.A., p.f.f.d.(PhD) Eshankulov B.S., p.f.n., dots. Alimov N.N., p.f.f.d.(PhD), dots. Alibayev S.X., t.f.f.d.(PhD), dots. Abdumalikov A.A, p.f.f.d.(PhD) Hafizov E.A., f.f.f.d.(PhD), dots. Sindorov L.K., t.f.f.d.(PhD), dots. Nasirov B.U., b.f.f.d. (PhD) O‘ralov A.I., p.f.n., dots. Aliqulov S.T., t.f.f.d.(PhD) Kuvandikov J.T., i.f.n., dots. Tsoy M.P., Sharipova S.F., Jo‘rayev M.M.

Mazkur to‘plamga kiritilgan ma‘ruza tezislarning mazmuni, undagi statistik ma‘lumotlar va me‘yoriy hujjatlarning to‘g‘riligi hamda tanqidiy fikr-mulohazalar, keltirilgan takliflarga mualliflarning o‘zlari mas‘uldirlar.

IQTISODIY INDUSTRIYASI FANINING MAQSADI

Dilshodova Nigina, Rustamova Gulsevar

Mirzo Ulug‘bek nomidagi O‘zbekiston Milliy universiteti Jizzax filiali talabasi

dilshodovanigina24@gmail.com

gulsevarrustamova22@gmail.com

Norbekov Xursandmurod

Mirzo Ulug‘bek nomidagi O‘zbekiston Milliy universiteti Jizzax filiali assistenti

Annotatsiya: Ushbu maqolada O‘zbekistonni xalqaro mehmondo‘stlik va turizm sanoatiga integratsiyalashning strategik yo‘nalishlari ko‘rib chiqilgan. Maqola adabiyotlarni har tomonlama tahlil qilish, tarixiy ma’lumotlarni tahlil qilish va tanqidiy muhokama qilish orqali O‘zbekistonning turizm sohasini rivojlantirishdagi asosiy imkoniyatlari va muammolarini aniqlab beradi. Muhokamada xalqaro sayyohlarni jalb qilish uchun O‘zbekistonning boy madaniy merosi, tarixiy ahamiyati va tabiiy go‘zalligidan foydalanish muhimligi takidlandi.

Kalit so‘zlar: O‘zbekiston turizmi, turizm sanoati, mehmondo‘stlik, integratsiya, strategiya, madaniy meros, raqobatbardoshlik.

Аннотация: В данной статье рассматриваются стратегические направления интеграции Узбекистана в международную индустрию гостеприимства и туризма. В статье посредством всестороннего анализа литературы, анализа исторических данных и критического обсуждения выясняются основные возможности и проблемы в развитии туристической сферы Узбекистана. В ходе дискуссии была подчеркнута важность использования богатого культурного наследия, исторического значения и природных красот Узбекистана для привлечения иностранных туристов.

Ключевые слова: туризм Узбекистана, туристическая индустрия, гостеприимство, интеграция, стратегия, культурное наследие, конкурентоспособность.

Abstract: This article examines the strategic directions of Uzbekistan's integration into the international hospitality and tourism industry. The article identifies the main opportunities and problems in the development of the tourism industry of Uzbekistan through a comprehensive analysis of literature, historical data analysis and critical discussion. The discussion highlighted the importance of using Uzbekistan's rich cultural heritage, historical significance and natural beauty to attract international tourists.

Keywords: tourism of Uzbekistan, tourism industry, hospitality, integration, strategy, cultural heritage, competitiveness.

Kirish: O‘zbekiston o‘zining jonli madaniyati, tarixiy obidalari va go‘zal manzaralari bilan xalqaro turizm industriyasining ko‘zga ko‘ringan ishtirokchisi sifatida namoyon bo‘lish imkoniyatiga ega. Mamlakat o‘z iqtisodiyotini diversifikatsiya qilish va xorijiy investitsiyalarni jalb qilishga intilar ekan, turizm sohasi o‘sish va rivojlanish uchun katta imkoniyatlar yaratmoqda. Biroq,

O‘zbekiston o‘zining sayyohlik salohiyatidan to‘liq foydalanish uchun strategik jihatdan jahon mehmondo‘stligi va turizm sanoatiga qo‘shilishi kerak. Ushbu maqola ushbu integratsiyaga erishishning strategik yo‘nalishlarini tahlil qilish, O‘zbekistonning noyob madaniy boyliklaridan foydalanish, infratuzilma muammolarini hal etish va umumiy sayyohlik tajribasini oshirishga qaratilgan.

Ko‘plab tadqiqotlar xalqaro sayohatchilarni jalb qilishda madaniy meros, haqiqiylik va tajribaviy turizmning muhimligini ta’kidlaydi. O‘zbekiston ipak yo‘li davriga oid boy tarixga ega bo‘lib, tashrif buyuruvchilarga ko‘p asrlik an‘analar va me’moriy mo‘jizalarga sho‘ng‘ish imkoniyatini taqdim etadi. Olimlarning ta’kidlashicha, ushbu madaniy merosni saqlash va namoyish etish turizmni barqaror rivojlantirish uchun juda muhimdir. Biroq, madaniy boyligiga qaramay, O‘zbekiston infratuzilmani rivojlantirish, mehmondo‘stlik standartlari va marketing strategiyalarida qiyinchiliklarga duch kelmoqda. Olimlar umumiy sayyohlik tajribasini oshirish uchun transport, turar joy va mehmonlarga xizmat ko‘rsatishga sarmoya kiritish zarurligini ta’kidladilar. Bundan tashqari, samarali maqsadli brending va marketing kampaniyalari O‘zbekistonni kerakli sayohat yo‘nalishi sifatida joylashtirish uchun juda muhimdir. So‘nggi o‘n yil ichida O‘zbekiston sayyohlik takliflariga qiziqish ortib borayotganidan dalolat beruvchi sayyohlar soni tobora ortib borayotganiga guvoh bo‘ldi. Jahon sayyohlik tashkiloti (YUNVTO) ma’lumotlariga ko‘ra, O‘zbekiston 6.7 yilda taxminan 2023 million xalqaro sayyohni kutib oldi va bu o‘tgan yilga nisbatan 15 foizga o‘tdi. Biroq, Markaziy Osiyodagi qo‘shni davlatlar bilan taqqoslaganda, O‘zbekistonning sayyohlik soni nisbatan kamligicha qolmoqda. Ushbu o‘shishga qaramay, O‘zbekistonning turizm sohasi hali ham cheklangan havo aloqasi, chekka hududlarda turistik infratuzilmaning etarli emasligi va malakali mehmondo‘stlik ishchi kuchining etishmasligi kabi muammolarga duch kelmoqda. Ushbu omillar mamlakatning jahon turizm bozorida samarali raqobatlashishiga to‘sqinlik qildi.

Ushbu muammolarni bartaraf etish va xalqaro mehmondo‘stlik va turizm sanoatiga integratsiyalashuvini kuchaytirish uchun O‘zbekiston ko‘p qirrali yondashuvni qo‘llashi kerak. Birinchidan, infratuzilmani rivojlantirishga, shu jumladan transport tarmoqlari, turar joy binolari va sayyohlik joylariga sarmoya kiritish tashrif buyuruvchilarning umumiy tajribasini yaxshilash uchun juda muhimdir. Xususi sektor sheriklari va xalqaro investorlar bilan hamkorlik infratuzilma loyihalarini tezlashtirishga va global standartlarga mos kelishini ta’minlashga yordam beradi. Ikkinchidan, O‘zbekiston xabardorlikni oshirish va turli xil sayohatchilarni jalb qilish uchun maqsadli marketing va Brendlash harakatlariga ustuvor ahamiyat berishi kerak. Raqamli marketing kanallaridan, ijtimoiy media ta’sir ko‘rsatuvchilaridan foydalanish va xalqaro sayyohlik yarmarkalarida ishtirok etish O‘zbekistonning jahon miqyosidagi ko‘rinishini yanada oshirishi mumkin. Bundan tashqari, mehmondo‘stlik bo‘yicha o‘qitish va ta’lim dasturlarini takomillashtirish xizmat ko‘rsatish standartlarini oshirishi va mahalliy jamoalar uchun ish bilan ta’minlash imkoniyatlarini yaratishi mumkin. O‘zbekiston inson kapitalini rivojlantirishga sarmoya kiritib, mehmonlarning ajoyib tajribasini taqdim eta oladigan malakali ishchi kuchini yetishtira oladi.

Turizm sanoatini rivojlantirishda mamlakatdagi xalqaro talablarga javob beruvchi mehmonxonalarning yetarli darajada bo‘lishi juda muhim omillardan biri hisoblanadi. G‘arb davlatlari brendlariga tegishli tarmoq mehmonxonalar o‘z mijozlariga yaxshi ma‘lum bo‘lgan, yillar davomida ishlab chiqilgan xizmat ko‘rsatish standartlarini qo‘llaydi. Rossiya, Hindiston, Ispaniya yoki Buyuk Britaniyada mehmonxona qayerda bo‘lishidan qat’iy nazar, uning mehmonlari har doim o‘z talablariga javob beradigan xizmatni tanlaydi. Jahon sayyohlik tashkilotining ma‘lumotlariga ko‘ra dunyoda 16 mln mehmonxona mavjud va ularning 20% mehmonxona zanjirlaridir. Mehmonxona zanjirlari hali ham uzoq tarixga ega bo‘lgan mehmonxona sohasi uchun yangilik hisoblanadi. Birinchi mehmonxona zanjirlari XX asrning 30-yillari oxirida AQShda paydo bo‘lgan. O‘shandan beri ma‘lum bir mehmonxonalar tarmog‘iga tegishli mehmonxonalar soni bo‘yicha AQSh yetakchilik qilmoqda. AQShdagi mehmonxonalarning taxminan 70%i mehmonxonalar tarmog‘iga tegishli hisoblanadi. Ular qatoriga JW Marriot, Hilton, Sheraton, Intercontinental kabi yirik mehmonxona zanjirlarini kiritishimiz mumkin. Hozirgi paytda mehmonxona zanjirlari xizmatlar bozorida mustahkam o‘rnashib olgan. Dunyodagi yirik shaharlarda mehmonxona zanjirlariga tegishli mehmonxonalar doimiy faoliyat yuritib kelmoqda.

Milliy mehmonxona zanjirlari borligi bo‘yicha mamlakatlar orasida AQSH, Yaponiya, Buyuk Britaniya, Germaniya, Xitoy, Gongkong, Fransiya, Singapur yetakchilik qiladi. Ushbu tajriba O‘zbekistonning mehmonxona xizmatlari bozoriga ham kirib kelmoqda. Ayni paytda O‘zbekiston poytaxti Toshkent shahrida xalqaro mehmonxonalar tarmog‘iga tegishli mehmonxonalar faoliyat ko‘rsatmoqda va kelgusida ham Samarqand, Buxoro, Xiva, Farg‘ona shaharlarida ham ochilishi rejalashtirilgan. O‘zbekistonni xalqaro mehmondo‘stlik va turizm sanoatiga integratsiya qilishning strategik yo‘nalishlari turli jihatlarni qamrab olishi mumkin. Mana bir nechta asosiy strategiyalar: 1. Infratuzilmani rivojlantirish: Umumiy turizm tajribasini oshirish uchun aeroportlar, yo‘llar, mehmonxonalar va turistik joylar kabi infratuzilmani rivojlantirishga sarmoya kiritish. 2. Marketing va reklama: Xalqaro sayyohlarga qaratilgan keng qamrovli marketing va reklama strategiyalarini ishlab chiqish. Bunga xalqaro sayyohlik yarmarkalarida qatnashish, sayyohlik agentliklari va ommaviy axborot vositalari uchun tanishuv sayohatlarini tashkil etish va potentsial sayohatchilarni jalb qilish uchun raqamli marketing kanallaridan foydalanish kiradi. 3. Madaniy merosni saqlash va targ‘ib qilish: Madaniy sayyohlarni jalb qilish uchun O‘zbekistonning boy madaniy merosini, jumladan, uning tarixiy joylari, me‘morchiligi, an‘anaviy hunarmandchiligi va oshpazlik an‘analarini yoritib berish. 4. Vizalarni rasmiylashtirish: O‘zbekistonga ko‘proq sayyohlarni tashrif buyurishga undash uchun viza tartib-qoidalarini va qoidalarini soddalashtirish. Sayohatchilarning mamlakatga tashrif buyurishini osonlashtirish uchun elektron viza tizimlarini joriy qiling va viza olish jarayonlarini soddalashtirish. 5. Sifat kafolati va standartlar: Mehmonxonalar, restoranlar va turoperatorlar xizmat ko‘rsatish va mehmondo‘stlikning xalqaro standartlariga javob berishini ta‘minlash uchun mehmondo‘stlik sektorida sifat kafolati standartlarini joriy etish. 6. O‘qitish va salohiyatni oshirish: Mehmondo‘stlik sanoati mutaxassislari, jumladan, mehmonxona xodimlari, ekskursiya gidlari va

boshqa xizmat ko‘rsatuvchi provayderlar malakasini oshirish uchun xalqaro tashrif buyuruvchilarga yuqori sifatli xizmatlar ko‘rsatish uchun o‘quv dasturlariga sarmoya kiritish.

Xulosa qilib aytganda: O‘zbekistonning xalqaro mehmondo‘stlik va turizm sanoatiga strategik integratsiyalashuvi mamlakat madaniy merosidan foydalanish, infratuzilmadagi kamchiliklarni bartaraf etish va xizmat ko‘rsatish sifatini oshirish uchun birgalikda harakat qilishni talab qiladi. O‘zbekiston o‘zining noyob tarixiy merosidan foydalangan holda, o‘ziga xos sayohat yo‘nalishi sifatida ajralib turishi va ko‘plab xalqaro sayyohlarni jalb qilishi mumkin. Davlat organlari, xususi sektor manfaatdor tomonlari va mahalliy hamjamiyatlar o‘rtasidagi hamkorlik O‘zbekistonning sayyohlik salohiyatini ro‘yobga chiqarish va barqaror iqtisodiy o‘rtni ta‘minlash uchun juda muhimdir.

Foydalangan adabiyotlar ro‘yxati:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 28-iyundagi ""Ipak Yo‘li" turizm xalqaro universitetini tashkil etish to‘g‘risida"gi PQ-3815-sonli qarori //https://lex.uz.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 30-oktyabrdagi "Turizm, madaniy meros va muzeyshunoslik sohalarida malakali kadrlar tayyorlashning uzluksiz tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida"gi PQ-5270-sonli Qarori //https://lex.uz.
3. Yagyaeva, E. B. 2021. Tourism resources as a condition for the tourism development. Middle European Scientific Bulletin, 12, 323-327.
4. Alieva, M.T. 2018. Tourism problems in the Central Asian republics. International Scientific Journal, 67: 30-4.
5. Toychievna, A. M. Application of Innovations on the Improvement of the Quality Management System of Tourism Services. JournalNX, 492-497.
6. Шермухамедов, А. Т., & Алиева, М. Т. (2019). ТУРИЗМ ВДОЛЬ ВЕЛИКОГО ШЕЛКОВОГО ПУТИ. In Тенденции и проблемы развития туризма и гостеприимства в XXI веке (pp. 115-125).
7. Aliyeva, M. T. (2007). Turistik mamlakatlar iqtisodiyoti. Darslik. T.: TDIU.
8. Алиева, М. Т. (2023). Развития смарт туризм в Узбекистане.
9. Mirzaev, M. A., & Alieva, M. T. (2011). Fundamentals of tourism. Textbook. Tashkent. 2011y.
10. Kamolov D. ETHICS OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE: EXPLORING THE MORAL AND SOCIAL IMPLICATIONS OF AI IN CONTEMPORARY SOCIETY //SGS-Engineering & Sciences. – 2023. – T. 2. – №. 02.
11. Khudoyarov R., Kamolov D., Azamatov B. Economic growth, business circulation and economic development //Science technology&Digital finance. – 2024. – T. 2. – №. 2. – C. 21-24.
12. Kamolov , D. (2025). VIRTUAL TURIZM (VR) XIZMATLARINING RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI. Scientific Practical Conference, 1(1), 372-374. <https://d-pressa.com/index.php/spc/article/view/264>